

ივერია

თარიღი	მან. ა.	თარიღი	მან. ა.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაურა

გაზეთის დასაყვებად და ყველა განცხადებასა დასაქვად უნდა მივმართოთ: თეიმურაზ რედაქციის ფორელიის ქუჩა, ბასტიონის სახლი, № 5, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცხადებათა სათავად ანუ პრეზიდიუმის სახლში სხვადასხვა განცხადებებს.

ფასი განცხადებასა: წვეულებრივი სტრუქტურა რვა კაპიტი.

1877—1889

საბჭაბო და სალიტერატურული გაზეთი

1877—1889

„ივერია“

გამოვა 1889 წელს იმავე პროგრამით, როგორც ბქმდევინას ჰაზრს დამკვეთს გაზეთი 1889 წლისათვის, მიხარბოთ.

ბჭილისში: ა) თეიმურაზ რედაქციის, ფრელიის ქუჩა, სახლი ბასტიონისა, № 5; ბ) წერა-კითხვის საზოგადოების განცხადებათა (სახლის ქუჩა, თეიმურაზის სახლი-მამული ბანკის ქარხანის გაღრუბვაში).
 შშმისში: ვარლამ ჯიბუაძის წიგნის მაღაზრისა.
 სმსში: ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზრისა.
 ბიჭუჭუჭი: მ. ნათაძის.

Въ Тифлиси. Въ редакцію газеты „ИВЕРІА“.

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათავრეგულ, ხოლო სრული პირიანი გაზეთის დაყვება გამოცხადებულია განცხადებებში.

პარასკე, 17 თბილისი,

ტელიისი „კრუკოკის“ დარბაზში

დანიშნულია

ბ ა ლ ი

ქართულ დრამატულ საზოგადოების სასარგებლოდ.

ზადი დაიწყო სადამის 9 სათაზე.

ქალბის შეუძლიან გულ-ამოკრული კაბები თავი მობრძანდნენ.

ფასი პაღების 2 მანეთი.

ბილეთები ისყიდება სტ. ჩარახინაოვის მაღაზრისა, რენის საკონდიტორისა და „კრუკოკის“ შეტყარბან.

ქართული თეატრი უკანსწეული წაროდგენს მოსაზარბის, 15 თბილისი, ქართულ დრამატულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

ორი მოღლი

ვალეტონი

ისტორიული მიმოსილვა *

III

ახლა თელი ვაღვავლოთ ჩენს ვაქრობასა და აღბე-მაცემობას. საზოგადოდ ვაქრობა, აღბე-მაცემობა არბობს ძელივანე, იმ წინდგან, რა ხანსა აღბე-მაცემობა სივლიის პირველმა სიკარბმა. პირველი ვაქრობი იყენენ ფინიკილი, მათ სამი სავაქრო გზა ჰქონდათ: კავკასიისკენ, ეგვიპტისკენ და მემფის-შაზლით ვეკობისკენ. ამ გზებზედ მოაუღლიდით აუარებელი საქონელი, რომლის ვაღმასაზიდავად ვაგართული ჰქონდათ ძლიერი ნავიანობა. თვის ვაქრობის ვასაძლიერებლად და მართული ჰქონდათ ახალ-შენები: კობას-კირბათი, კავკასიის და სს. საბერძნეთის ვაქრობა მთლად ფინიკილეების ხელში იყო. ბერძენნი მამინ ფრიად სუსტნი იყენენ და საკუთარი ვაქრობა არა ჰქონდათ (ლენორბანე). ფინიკილეთ მოიგონეს მინა, საღებავი წამლები, დაიწყეს ჰეღვა ბრინჯაოსი, რინისა, შემეშავება ოქრო-ვერცხლისა და სს. ყოველივე ეს შემეშავებდათ უცხო ქვეყნებში. წინააღმდეგად ადგილობრივს ნაწარმობებზე. სხვათა შორის საქართველოდგან მათ მე-XXVII—XIV საუკუნებში ქ. წ.

დრამა 5 მოქმედ., თარგ. ა. ცვარლისა. მოსაწოდებას მიიღებენ მინა სავაქრობისა, ვაქრობა-ცვარლისა; მინა ბასტიონი, ყოფიანი, აქუყუდი და სხვანი. ადგილებს ფასი წვეულებრივად, დასაწყისი 7/4, სათაზე.

ვაქრობდათ: ოქრო, რომელსაც მშე-შობადნენ კოლიდონი, კალა (ბრინჯაოს ვასაქვებლად), რომელიც ვაქრობდათ ივერთა და აღბანულთ თავიანთ მთებდამ, ტყვია-ვერცხლი, რომელიც იმავე ქვეყანაში მოიპოვებოდა, და ბოლოს შემეშავებული რკინეულობა და მეტალლები, რომელსაც ქალიბნი ჰპობდნენ მთებში და რომელთა სახელი მას შემეღვანებოდა ეს მეტალბი იყო: ბრინჯაო უღრესის ღირსებისა, რკინა ზოდებდ და ნაკრებად დაქვდილი და მეტალბე-ვი ფოლადი, რომლის შემეშავებდა მამინ არც ერთ სხვა ხალხსა არ იცოდა და აქ-კი, საცა მეტალბე-ვი რკინისა პირველად მოიგონეს, აქ-კი, ვაგმობთ, ფოლადის შემეშავება იცოდნენ უსოვარ ღრიოდგან-ვე (ისტორია ფინიკისა, გვ. 467, ლენორბანისა).

ბერძენ — რომაელთა მშეშავების თქმით ჩენი ქვეყანა ძელიად-განვე განთქმული ყოფილა თავის სიმდიდრით. აქაური ვი მიწის მუწი იყო. აქაურ ნიადაგის სიმდიდრეს აღბე-მაცემობა მოჰყავს იგივე მშეშავლები. აქ უთესნათ ბური, ბრინჯი, ღვინო საუკეთესო სკოდანით. თავლი კამიზინისა (ქიზივი) მშეშავებრიობა, ხოლო კოლიდისა მშეშავების ვარდ უთესნათ სელი, ღვინო, წამი, კანჯი და უკეთებიათ ტლიეობი. ჰჭოლიან ტყარი, ცხენი, ძროხა, სკოდანით მატყლის შემეშავება. კანადოკიის ცხენები ფრიად განთქმულნი

ტფილისი, 13 თბილისი
 სწავლა-განათლების წარმატებაში ვერმანისა მეტად საზოგადო ადგილი აქვს დამკვიდრებული. ვერმანის მეცნიერების, მწერლობა, ვაჭრობა და მრეწველობა დღითიდღე უფრო და უფრო ვრცელდება მთელს დედამიწის ზურგზე, ასე რომ პოლიტიკურს მეთაურობასთან ერთად ვერმანისა განვითარებას ჰქმეულობს. სხვა ქვეყნებიდან სწავლა-მეცნიერების მიქიებული ვერმანისაგან მიემურობენ სწავლა-განათლების დასაზოგადრებად. ვერმანელთა ნაწერები მუდამ დღე თარგმნება სხვა-და-სხვა ენაზე და ისინიც-კი, ვინც ცუდის თვალთ შესცქერნის ვერმანის პოლიტიკურს მეთაურობას, პატრიას სცემენ ვერმანულს სწავლა-მეცნიერებას და მეცნიერებას. არ არის ისეთი მეცნიერება, სადაც ვერმანელს თავი არ ეჩინოს თავისის ვერმანის სწავლა-მეცნიერების წარმატება მეტად შესაძრევი პრუსიისა, რომელიც მეთაურობს დამიკვიდრად არამც თუ ვერმანისა, არამედ მთელს ვერმანისა. სანამ ვერმანისა ვაჭრობა ჰქობა ნობდ და ვერაპაში სავაქვანეთი, პრუსიისა თითქმის სრულიად დაჩრდილული იყო. სწავლა-განათლებით და საყოველთაო კულტურით იმას ბევრად სჯობნიდნენ სხვა ვერმანელები.

6,000 მხედარი აქვდგან სარსეთის ჯარში იყო ქვენოდონის დროსა. თუ დევერება ვეროდღეს, კავკასიის ერთ სკოდანით თვით ნაწარმოებთა და ნაქსოთა შეღებვა. საღებავ წამლს აკეთებდნენ ერთ-ნარი მღვინისაგან და ამ საღებავით შეღებულ ნაქსოვი არას ღრის არ სუნდებოდა. მიწის შემეშავება სკოდანით ვითნათა და სანისით. სტარბანი ამოხსნა, რომ აღბანულთ მიწის ისეთი ნაყოფიერი იყო, რომ ხის სანისით მოხსული მიწაც მრავლად ასაშავებლად ხალხსა. ა. როდოსელი (250—200 წელ. ქ. წ.) აღწერს რა ძველს კოლიდის, ამბობს, აიხეტ ჰყვანდა ხელოვანი კაცი გმევეტი, რომელმაც მევეს ვაჭუთა ხარბები სპილენძის ფეხებიანი და რკინისა და გუთანი ფოლადის მთლიან ნაწარმანა. თვით ბერძენთ ლენონ-და ოქროს მატყლისა ვერმანისაგან იმას ვიკრებდნენ, ამბობს სტარბანი, რომ ამ ქვეყანაში ოქრო მოიპოვებოდა. ამბობენ, ვანგარობის პლინი, რომ კოლითა მევე საქობა ს სხვათა ქვეყანაში ბევრი ოქრო-ვერცხლი ჰპოვავ. სხვათა ხელობა არის ოქროს მადნების შემეშავება. ქართველებს საწამლაებისა, სურენოდგანვებიათ, საცემეღებისა და იარაღების ვრვა-კეთება სკოდანით. მისთა აკეთია: ზურ-ჩაფხუტი, ჩა-

ნელი სახელმწიფოანი. მამინ-როდგესაც პრუსია მეუდვი იმის ცდაში იყო, რომ საჭირო საშვედრო ძალ-დონე დამეზადებინა ავსტრიის მიწასთან გასაწორებლად და შემეღვ სავანგეთისა, სხვა პატრავატრია ვერმანელი სახელმწიფოანი, რომელთაც აზრდაც არ მავალითა და არც მი-უდვიდათ პოლიტიკურის მეთაურობის დამკვიდრება, მეუდრო, მშვიდობიანს ცხოვრებას მისდევდნენ და მხოლოდ იმას სცდილობდნენ, რომ სწავლა-მეცნიერება, ვაჭრობა და მრეწველობა გაეძლიერებინათ. ამიტომაც მეცნიერება, მწერლობა და ხელოვნება უფრო აუგავებული იყო სხვა ქალაქებში, ვიდრე ბერლინში. მას შემეღვ-კი, რაც პრუსიამ ავსტრია და სავანგეთი შეპრუსა და ბატონობა ხელიში იგდო, სწავლა-მეცნიერებისა და ხელოვნების ბუდე პრუსიის დედაქალაქს ბერლინში მოიქცა. იმ დღეიდგენ მოკლებული ბერლინში ტრიალებს ჩარხი პოლიტიკისა და საუკეთესო წარმომადგენელი მეცნიერებისა და მწერლობისა იქ მოკვროდნენ. ერთის სიტყვით, თითქმის მთელი პოლიტიკური და ვანგებრივი ძალა ვერმანისა პრუსიამ ხელი იგდო და, რამდენადაც სხვა სახელმწიფოანი შეპრუსა და დაქვევითა, იმდენად თითოვემ გაძლიერდა და სული მოითქვა. ამ-

ქანი, აქეთ ფარი და მოკლე ტარიანი, მავრამ გრძელ-რკინიანი ლხერები (პეროდოტი). ვაღსევათ: იგი ჩაფხუტი, ჩაქანი, ხარის ტყვის ფარები, მოკლე ლხერები და სოპრო დანები; ასობრფოთ ისევ ისა, რაც კოლხეთი. ვაღსევათ ამას ვარდა კება, შარვალი მატყლელისა, ჩანაქი და წაღები. ჰქალბთ: სელის ჯემან-ჯუშანი, ქამარი ზნალი, ლხერები ბერძნულის 15 ალბის სიგრძისა (სვენოფონტი). კოლხთა მევე აიხეტა მკერღე ვილითა მავარი ჯემანი, თავზედ ოქროს ჩაფხუტი დაიხურა, აილი ფარი მავალ-კეც ტყავთაგან შეკრული და მეწარმის მთელი ლხერები, რომელსაც ვერც ერთი გმირი მოკრედა, ვარდა ვერც უსუსისა. შემეღვ მორათვის ცელი ძივილის ცხენებით შემეშული, რომელსაც აქეთ-იქით ფარები ჰქონდა ვაკეთებული (ა. როდოსელი და სს.). ივერ-ალბანელი: ჯემან-ჯუშანი, ლხერები, ისრები, ფარები, ჩაფხუტი (სტარბანი და სს.), კასკელი ცევათ; მოკლე ჯუშანი, მათეზურად „სისირი“ (პეროდოტი). ზოგიერთან გრძელს საცემეღებს იღებდნენ, უფრო წითლისა. აქ აღმწერი ქალის შემეშავ-მორათვისა, რამ-წამს სისკარბა ამოაშუქა, მეღვამე შეკრია თავისი აშლილი თმები და და-

ტომაც ვერმანელი სახელმწიფოანი, თუ მკვა ვერმანის ვროდგულისა და პოლიტიკურის ერთობის მამრენი მამრენი, განუსაზვერელს ბატონობას პრუსიის ადმინისტრაციის უკრებდ და გულის ის აზრი აქვს ჩახვეული, რომ ვერმანის პოლიტიკური ერთობა იმის სახელმწიფოთა ძობასა და თანსწორებას უნდა იყოს დამუხრებული და ძობა და თანსწორება იქ სასწენებელიც არ არის, სადაც ერთი მძღვარობა და ჰბაღებიათ. რომ ეს სამართლიანი და ყოველად საზოგადო აზრი იდგმე შეეს მორადგებს და შესცვლის და ვანახ-კლებს ვერმანის ყოფა-მდგომარეობას, ამამე გვიც არ არის. მამინ ძალ-დონე ვერმანის ყველა ერთის თანაბრად განწილებება მთელს ვერმანისა და უეჭველია ვერმანის მეტს კულტურულს და პოლიტიკურს ძლიერებას დამკვიდრებას.

ამ მოკვანთ მკრეოდე ცნობას იმის შესახებ, თუ რაოდენ ვრცელდება და მატყლობს ვერმანისა სწავლა-განათლება. ვერმანის იმპერიამ სულ 22 უნივერსიტეტი. ამ იარბო-და-აიის წლის წინად, როცა ვერმანის პოლიტიკურად ვერმანული არ იყო, ამ უნივერსიტეტებში მოსწავლეობა რაოდენობა არ ადგებებოდა 13,029 ემაწვიდს. ამ უკანასკნელ წლებში-კი სულ 29,294 ემაწვილი ბანა თვის ხელ-მხელი ლოყები, მე-რე კობა ტრანსპოსით მორითო და შეიკრა ხელოვნურად ვაკეთებულ ლეგებები. ვასურნოდგანულ თავე პირზე-კი რიდე დაიხურა (ა. როდოსელი). საზოგადოდ ქართველთ სკოდანით თვის ნაწარმოების ვტანა. ნაონობა უცხო საქმე არა ყოფილა მათთვის. მე ზღვზედ მრავალი ნავი ჰქონიათ. ლეგებები (450—413) ამბობს, რომ აქამდე ყველა ნავთ-საყუდელთა შორის უმეტესი ხორბალი ჩენთვის მოდის პორტის ნავთ-საყუდელთაში. ამიტომბა, რომ ადგილობრივი მევეს ბაქისაგან ვაუნთავისუფლებია ყველანი, რომელსაც-კი თარისთვის ვაქრობენო. პირველად ათინაში მომავალი ვეგები იტვირთება ხორბლითა და შემეღვ სხვანო. ვამიზნელს რიტტერს (Ист. земл. шеш.). ქართველთ წარმომადგენელ მოჰყავს შემეღვ ფრიად საყურადღებო ცნობანი: პომპეი რომ დაპარცხა მიტრილტ დიდი, ჰპოვა აქ დღ-ძალი მარგალიტ, ძვირფასი თვანი, ალმასი და სს. ეს თვანი მანამდე რომაელებს ვაწნობილი არა ჰქონდათ. პომპეი რომში მოიტანა ვჰ გვირგინი, მოპედილი ძვირფასის ქვებით. მანამდე რომაელებს არა ჰქონდათ ვცნობილი აზრე მშეშული და ვსეც რომში შემოვიდა რომ-მეტყობის სავაქრო გზით ცხვარის ღრისა. ამ ღრადგან რომში შემოვიდა მდიდრულის ცხოვრების მიღრეკილება და მარტო

* იხ. ივერია № 29. 1) იხ. Ист. олежд. вооруж. постр. и утвари народ. древ. ира, გრმ. ვესისი. 2) იხ. ივერია.

იოვლება ყველა უნივერსიტეტში. 1870 წლამდე, სხედდობარ იმ დრომდე, სანამ პოლიტიკური მეთაურობა საფრანგეთის ხელში იყო, მოსწავლეობა რაოდენობა თითქმის სრულიად არა ჰქონდა, პირიქით. ზოგჯერ კიდევ უფრო იყო. იმ დრომდე ბერძენის უნივერსიტეტში, ორთა შუა რომ ვინაგარიზობა, მოსწავლეობა რაოდენობა 1,700 ყმაწვილს არ ასცილებდა, ესე იგი ბერძენის უნივერსიტეტში მთელი გერმანული სტუდენტობის შემდეგ ნაწილი სწავლობდა. მის შემდეგ, რაც გერმანია გაერთიანდა და ბატონობა პრუსიამ დაიპყრო, ბერძენის უნივერსიტეტში მოსწავლეობა რაოდენობა თანდათან მატულობდა. ამ უკანასკნელ წლებში ამ უნივერსიტეტში 6,000 მოსწავლეზე მეტი, ასე რომ ამ თვანამტ-ცხრამეტ წლის განმავლობაში საკუთრივ ბერძენის უნივერსიტეტში, ორთა შუა რომ ვინაგარიზობა, მთელი გერმანული სტუდენტობის მხოლოდ ნაწილი სწავლობდა. იმავე დროს სხვა უნივერსიტეტებში მოსწავლეობა რაოდენობა ძალიან ნაკლებად მატულობდა. ზოგჯერ კი ამ ხუთი ექვსიწლიან წლის განმავლობაში მოსწავლეობა რაოდენობა თითქმის ერთი და იგივეა.

გვერა წარმუხება ბერძენის უნივერსიტეტის სხვათა შორის იმითაც იხსენებ, რომ ბერძენში თანამოქალაქი არაა საკუთესო მეცნიერება და მართებლობა უკაცდს დონის. ძიებთა ჰქმარაბს სწავლება-განათლებს ხედილი მოგმართოს, ერთის სიტყვით, მას შემდეგ, რაც ბერძენი უნივერსიტეტში მსოფლიო პოლიტიკის დედაქალაქად, თითქმის მთელი ძალ-ღონე გერმანიისა ბერ-

ძინისაგან მიეშურება და მიიხილება.

ახალი ამბავი

* კვირის, 12 თებერვლს, ქართულმა ღრამბიტულმა დასმა წარმოადგინა პირველი ახალი სპორტული კომპლექსი ლაზიშისა. „ჯერ თავი და თავი“, ე. ან. თუმანიშვილის მიერ გადმოკეთებული. პირველი მანქანა არა უჭირს. დიდად მოხერხებული, ძალიან ზომიერი თამაშობა უნდა და ჩვენს არტისტებს-კი ამ მხრივ ცოტა თავისუფლება უყვარს. ექვს მარხი ლაზიში, თანამედროვე ღრამბიტული მწერალი საფრანგეთისა, რომელსაც 100-ზე მეტი კომპლია აქვს დაწერილი, თვის კომპლექსში უმეტესად თავის მამულიშვილთა ზეგავლენას და ხასიათს ასწერს. ლაზიში და აღსართულს თავიანთი როლები სავარაოებისა—კაცობის, ახამიშემ—გვარამიების, ყოფიანა—ექიმის სწრაფი-ლოვისა და გუნთა—მირანოვისა. განსაკუთრებით საფრანგეთისა იყო თავის როლიში, მშვენიერად წარმოადგინა პანსონიდან ახლად თავ-დაღწეული და გათხოვების მონატრული ყმაწვილი ქალი. კომპლექსის შემდეგ წარმოადგინეს გოდელი „ახირებულთა“, გამოცხადებული „ერთი დღე ცეცხლს“ გასცხა. „ახირებულთა“ სიამოვნებით მოიხსენა საზოგადოებამ. ხალხი ძალიან, ძალიან ცოტა დაესწრა, თუმცა მოსალოდნელი იყო, რომ ახალი პირესა და კვირა დღე მიიზიდავდა თეატრში საზოგადოებას.

* **ახალგაზრდა:** ოც-და-ორს წარ-

კი გზის გარდა საქართველოში იყო კიდევ შემდეგ გზები: არაგვის ხეობაზე და დარბაზის ხეობიდან ჩრდილოეთის ველურებისკენ. ეს კარი დახმული იყო. აღბანიის გზა მიდოდა და აღაზნაზე. სამხრეთიდან გზა მიდიდა მტკვრის ხეობაზე. ამ გზებზე მანძილით მანძილდამართული იყო მარჯაო ციხე-ქალაქები. კასპის ნაპირზე სხვა გზა მიმართებოდა ჩრდილოეთისკენ. იგი დახმული იყო რაინის ჯაგმანი ძელებითა (პლინი და სხვ.)

აღბ-მიცემა - ვაჭრობისათვის საქართველოში ქალაქები, იგივე ბერძენ-რომაელი მწერლები ასახელებენ მრავალ ქალაქს, რომელთა ადგილმდებარეობის სიგარტ-სიგარტეს-კი უწინესესი კლავი პტოლემის იხილება. ყველა ქალაქს ჩვენ არ დავასახელებთ, მხოლოდ მოვიხსენიებთ ორიაღის. კონსტანდის დედა-ქალაქს როდებულთა ათი, შემდეგ ტიბიხის (როდელია). იქვეა დიოსკურია, მაციუმბი, სიგინ, ბათა ანუ ბათია და სხ. იგიწინა: დედა-ქალაქი არამიზია, ანუ პირდაპირ სესამიზია (წიწმური) (?), სურამი, თიბისი, თიანა (თიანეთი) და სხ. აღბანიში: დედა-ქალაქი ხაბალა, თელობა (თელოვი?), მოსევა, სამუნის, მამეხია და სხ.

ამ მწერლების გადმოწამებულ შესახებ ჩვენის წარსულის კულტურისათვის მნიშვნელოვან როლს ითავსებს. მესამე წინა საუკუნეებში აღმოჩენილი ნაშთები. ამ ბოლო დროს, როგორც ვიცით, ამოთხარეს ძველი საფლავები მცხეთას, იმერეთის შუა-გულში,

სულის თთვისას აქ გამართეს რუსული წარმოდგენა და თიანაშეს—ცლქი (Сораница). წარმოდგენამ მხიარულად ჩაიარა, რადგან მოთამაშენი კარგად იყვნენ მომზადებულნი. ანტარაქტიდის ჯარისკაცებისაგან შედგარი ზორა გიგანობა. თითონ სცენა კარგად იყო მოართული. ამ წარმოდგენიდან შემოვიდა სულ თექვსმეტი თუმანი და ექვსი მანეთი. ამ ფულიდან დაიხარჯა ოც-და-თერთმეტი მანეთი და თერამეტი კაპეტი, ნამდვილი შემოსავალი იყო ცამეტ თუმან ნახევარი თერამეტი კაპეტი ნაკლებსაგან—საქალბერი სკოლის სასარგებლოდ. ეს სკოლა დიდი ხანია დაარსებულია ახალციხეში, მაგრამ უფულოდ გამართობაში იყო არა მხოლოდ მოწოდებით. მაღლობს ეუბნენთ იმით, ეინც საქმით თუ სიტყვით დაეხმარნენ ამ კეთილ საქმეს. განსაკუთრებული მაღლობის იტობა ქანი ა. მუსხელიანისა, რომელმაც იტობა წარმოადგინა გამართვა. ამ შემდგომად არ გამოუტყნადოთ სარგებელი მოთამაშეებს და თითონ მოთავსეს, რომ რუსულ წარმოდგენასთან ქართულიც არ იყო. ნამდვილად შეეცდეთ, რომ საყვედობოდ განმარტეს ქართულის წარმოდგენის ამართვის ისე საქალბერი სკოლის სასარგებლოდ. ამ წარმოდგენის გამართვის ითავებს ქანი იგივე ა. მუსხელიანისა.

* **გაზრდა:** როგორც მოგვხსენებთ, ათს გიორგობისთვის ქ. კავკეში გამართა პირველი ქართული სკოლა ღარი ქართული ყმაწვილობისათვის. სკოლის გამართვის დღეს გამოცხადდა 21 ყმაწვილი და ერთი კვირის განმავლობაში 8 კიდევ მოამბატა. დღეს ამ სკოლაში სწავლობს

გურიაში, სამურზაყანოს, ყაზბეგს, ოპალითზე და მრ. სხვებთან. მათში პირველი ქვის ითავებენ, მრავალთაში, მინისა, ოპალიანისა და სხ. მაგალითად, ცუდებში, რუინის სამეფა საქართველოში, ბრინჯაოს მკაშეში, საღვთისში, ზარბეგი, ელარუნებში, ნემსებში, ქინძის-თავებში, საყურებში, საღვთებში, ისარბეგი, სატრეშოებში, ლტრებში თიხისა და სხ. ზოგიერთი ამ ნივთებზე ფეფურებიც არის. თეთი საღვთებზე მწებულთა ქვის ფიტრებისაგან, ზოგი აფურისაგან. ეს ნივთები გვიხატავენ მამნიდელს კულტურას და ხალხის წარმატებასა, ამობს უფაროე და სხვ.

ამ გვარად ჩვენ ვხედავთ, რომ ძველ დროს საქართველოში საქაობად გამოიყენებულ იყოფოლა წარმოება და აღბ-მიცემა. რომ მოულო მას ბოლო? სხვათა შორის იმ გარემოებაზე, ჩვენის აზრით, რომ აღბ-მიცემა მკვიდრებისაგან აღმოჩენილმა გზამ, უფრო მოკლემ და მოხერხებულმა, საქართველოში გზა რომ-მტკვრიდან ინდოეთისკენ მოსლა და ამიტომაც სააღბ-მიცემა ცენტრი საქართველოდან ნელ-ნელა გადავიდა აღბ-მიცემაში.

ეს არ იტის, რომ საქართველოსა და აღბ-მიცემაში საჭიროა დაშვებულ დეპული ყოფა-ცხოვრება ეპართა და მწარმოებელთა; მაშინ, როდესაც ამ დამწებულთა ყოფა-მდგომარეობა იმით იყო; მომართობის საქართველო უკლებლად ჰქონდეს საქმელი, საქმელი, იარაღი, ციხე-სამაგრიანი და რომ ყოველივე ამას ქართველი აყუებდნენ, მხოლოდნენ ადგი-

ში ყმაწვილი, რომელიც ბევრად დაიხარებოდა სკოლაში და ბევრად სწავლობდა. ამ სკოლის საქართველოში ჰქმარებდა და კიდევ და მტკვრად მოსწავლეთა რაოდენობით. სკოლაში ყმაწვილების მიზანების სურვილი გამოატყნად სომხებმა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ადგილის უქონლობის გამო უფრო უფრო. 29 მოსწავლეთაგან არც ერთმა წერა-კითხვა არ იცოდა, თუმცა იმათგან ზოგი 10—11 წლისა არის. ეს უკლებლიან იმდენად სიღარიბეს არ მიეწვევა, რომ დენდაც სკოლის უქონლობას. კავკეში არის რამდენიმე პირველადწყობილი სკოლა, მაგრამ იქ რომ ქართული ყმაწვილი რუსულის უკლებლიან მიზანობა, ორ-სამ წელიწადს დასწავლეს და მერე სწავლა (კარგი-ტარგი) წამოვა სკოლადაც, როგორც მივიდა; ამის მიზეზი ყველასათვის ცხადია. ზოგიერთი ქუთის კოლეჯი გაიხსნა, რომ ქართული ყმაწვილები უნივერსიტეტში არი-

დღეს-კი, აქაურმა ქართველმა საზოგადოებამ გამოიჩინა მუყათობა და ისეთი სხვა მუყათობით განაჯობა საქმე, როგორც დაიწყო; იმდენად ყველა ქართული ღარი ყმაწვილები ისეთი უკლებლიან აღარ დარჩებენ, როგორც დღემდე რჩებოდნენ. აქაურმა პატარა ქართველმა საზოგადოებამ ორის-სამის თთვის განმავლობაში ორს თუმანი მეტი მოაკრავდა თავიანთ შორის; სამოც-და-ათ თუმანზე მეტი მ. ზ. ყიფიანის თანხმობით, ქალაქის ბაღში სიგინობის და ალღებრის გამოთვით მოაკრავდა. დღესაც ყმაწვილების იმის ზრუნვაში არიან, რომ სხვადა-სხვა წყარო აღმოაჩინონ სკოლის გასაძლიერად. მაგალითად იმავე პატივტყუელ მ. ზ. ყიფიანის თან-

ხი, ოსმალნი, მოესივნენ მონგოლნი და სხ. უძლიერესნი მტერნი ქრისტიანობისა და ყოველ დღე ჩვენ წინაშე ემტკვრებოდნენ წაღვესა, წარტყვედნენ და შთანთქმეს, საქართველოში წინად, როდესაც ხეივანა-შეჯახება ხალხთა იშვიათი იყო, მაშინ ვაჭრობაც, როგორც დაინახეთ, გამდიდრებული იყო. ამ ვაჭრობას ხელს უწყობდა როგორც მოხერხებული ადგილმდებარეობა და სიმდიდრე ქვეყნისა, ისე სააღბ-მიცემა ნიჭი ქართველთა. საღა იყო მოცალეობა, გომარობა, რომ ვაჭრობა უწარმოებოდა თეთი-ქართულებს, როდესაც დროების მიხედვით ქართველის ცხოვრებაში ანად და მცდ შეიქმნა ბრძოლა თეთი-არსებობისათვის, ენისა და სჯულის დაცვისათვის.

ამ ჩვენ, რასაკვირველია, იმის არ ვაზნობთ, რომ ქართველებს მე-XIII საუკუნეიდან სრულიად მიტოვებოდა თეთი ყოველ გვარი წარმოება, კვირა და წინს გამაფრთხილებელი სწავლება, ხელოვნება და მართლა ხალხის საქმეს შესდგომოდნენ. არა, ამის ეგრ ვიტყვი. თეთი-ფეხამდე შეიარაღებულ ქართველი კიდევ იმდენ დროს ჰპოვებდა, რომ ამოუჩინებოდა გვერდის შინაურ ცხოვრებისათვის; რომ გუთანსა და სახნის და სხ. ზედ დასდგომოდა; წიგნი თან დაწერა რომაში ეტარებინა... სხვა ყოველივე რომ იქით იყო; მომართობის საქართველო უკლებლად ჰქონდეს საქმელი, საქმელი, იარაღი, ციხე-სამაგრიანი და რომ ყოველივე ამას ქართველი აყუებდნენ, მხოლოდნენ ადგი-

ნობით ორს ამ თთვისას გამართა მსკარად აქაურს საკომერციო კლუბში, საიდანაც სკოლის სასარგებლოდ დარჩა ნაღდი შეიქმნა და ორმოც მანეთამდე (140 მან.)

* 12 თებერვლს იარმუხე პოლიციამ დაქალაქის ექვსმა მაღალშეღობა გადაარკვეს გურგნის 25 ფუთი ვერცხლის ფუთში.

* 12 თებერვლს, სკამის 8/1, საათზე, მტკვრის ნაპირს გადაარჩინეს სკოლის რეფერის სასწავლებლის შეგრილი მემკვიდრის, მისსა ლეკსიკი, რომელიც წაღვი ჩავარდნილი და თავს იჩინებდა. ექვსმა მრევლმა შეამოხა ყმაწვილი და სწავლა, რომ სასივდლო აღარ უჭირს-რაო.

* 12 თებერვლს, მთავრული, ალექსანდრეს ქუჩაზე მოუღდა მუქთა ყმაწვილი დღადასქმისა, ესე ორს ვკირის დახმადებული. ყმაწვილი სახეობა ინსტრუქტი იქნა გაგზავნილი.

* ტფილისის მცხოვრებნი იგარა სტუფენიკი, არმაზ ქარაივი და სინან ბერძენი, რომელთაც დაჭრაღდათ გონალოვის მოკლად, 9 თებერვლს მიმდებარე, შეპატივდნი იქნენ და დაპატიმრებულ მუქების ციხეში.

* **მოაწმინდა:** 1 პარალელის ქუჩაზე, სხვაგვარი სახლი, საზოგადოებამ მოაბარეს 10 თებერვლს დამეს 25 მანათს ავეჯელები. დანაშაუმი გარის მართის საფლავს სხლიის მცხოვრებნი ილია თამას ძე შუაშვილი, რომელიც პოლიციამ უკვე შეიპყრო, გამოიქნა სწარმოებს.

წარმოდგენის მიხარო

ბ-ნო რედაქტორო! შარშან იგივე-როში" სურამში ჯარის კაცების მოკრების შემდეგ იყო დაგეგმილი წე-როლი, რომელმაც შეეცდნენ, რომ სიმამლე კაცისა ორი არიანი და ხუთი გოჯი იყო (მომეტებულ ნაწილად). აკავაზი" (№ 48) გვეცნობება, რომ ტფილისში სიმამლე ჯა-

ლომბივე, ცილბოა არ ესტორიება. რუსეთისაგან დროს, როგორც სხნს მისივე წიგნიდან, მხარეაში იყო აარა-ლები: შვილი, ისარი, ხმალი, კაპარტი, დანა, მანეთი, ბარბითი, შუბი, ძელი, კეტი, ფოლაკანი, ნაევი, გავი-შანი, ხომალდი, კატარა; საცხლე-ვა: ჯუბა, მუნაზალი, სამკლავი, საბარტული, ქუდი, ჰერანგი, ჩაბლაქი ხი, ილიბანი კაბა, რიდი, ნაბალი, ძიწული, ყარუმი; სკონია ხალხს ქსიადა-ბეჭე ქსელისა; თესვა სკონისა, რუინისა და ოქრო-ვერცხლის მკვლელობა, ვაჭრობა და სხ. ამასვე მხოლოდნენ საცმელნი ხატებისა და სურათებისა კვლესია-მონასტრებში, რომელთა ცეცხლები და შინებისა სხენი მათ მამუნებელთა, მაგ. სურათის ვჯრის მონასტრისა (მე-VII საუკ.) აბენისა (მე-IX საუკ.). გელიათისა (X—XI საუკ.) და სხ. მფეფთა საცმელების ნიმუშები მოაიკვება თეთი ფულზე ძველის დროიდანვე: კაბა-ჯუბანი, ფარ-მანქანი, შუბისარი ხომ დღესაც მხარეებში ფშე-სესურეთ-თუშეთისა და სანეთ-იაქაში. ყველა ამ საცმელისა და იარაღისათვის ითიანე ხალხი აკეთებს ადგილობრივად. საქართველოს სხვა-და-სხვა ადგილის ძალიან გავრცელებულია სამიზნა მრეწველობა. სხნა-თესვა რომ გაძლიერებულიყო, სხნს იქიდან, რომ მიეღო მტერი ქვეყანა გადასულია არჩების ფეცქებთა და ნავაღებთი, რომელითაც ზოგი დღესაც მოქმედებს და ზოგი-კი დაშლილი, დარბამულია, მაგ. შირაქისკენ მიმავალი არბი, ქაპორტეგან საფურაშისა და ტფილისისკენ გამოყვანილი და სხ.

და სამის თვის შემდეგ დაბრუნდები, მოვიყვან სხვებსაც და თოვ იარაღსაც წამოვიღებო. როცა ყოველივე სურსათი გამოვყვებით, მივმართოთ იბოკის მეციხოვნეთა უფროსს და იმან გავგებავაზრე ადენს, იქიდან პორტსადაც და სტამბოლში. ორი სხვა ხელშეკრუთი აშინოვის ობოკის საქონელში მივლით. მეორედ აშინოვი წავიდა აფრიკაში არზიმანდრატ პაისისთან ერთად. მამა პაისის უნდა და აბისინიას მისურვითა და იქ ექვადგან ქარსიტის საწარმოებში. აშინოვის ქვეყნებში აშინოვის საფრანგეთის ელი პორტ-საიტში, რომ ჩემს წამოსვლამდე რუსეთის მთავრობამ წება დაშრო და ჩემი გზაზაზვა მოიწონა კიდევაც. როცა აშინოვი ტაჯურში მივიდა, საფრანგეთის მთავრობის წარმომადგენელთ მოსთხოვეს, რომ რაც მეთა თოვნიანი ვაჭრს, უნდა დააჭარო და ვადმოგვეცო. აშინოვი ტაჯურში საგალოში წავიდა, და იქიანა ძველი სიმაგრე, აღმართა რუსეთის საფარო ბიარალი და გამოაჯება, რომ ეს ადგილი მე შევიძინე იმ პირობის ძალით, რომელიც აქაურის ტომის უფროსთან შევკარი. აშინოვი არ ასრულებდა საფრანგეთის წარმომადგენელთა სურვილს და აქაურებს და საქმეს. საფრანგეთის მთავრობას უნდა, რომ რუსეთის მთავრობას გზაზაზვა აშინოვისათვის, დაეყარა იარაღი რა-ც-ი მეთა ჰქონდა და დაჰმარტობოდა საფრანგეთის რუსეთის მთავრობამ მისწერა პარიკის ელჩს, რომ დაეკეთებინა ბანს გობლეს, ბევრს არ დაეხანებებ და უბრანებებ აშინოვის ისე მოიტყეს, როგორც საფრანგეთს უნდა. მაგრამ საქმე იქამდე მივიდა ადგილობრივად, რომ საფრანგეთის მთავრობის წარმომადგენელთ ძალას მიჰმართეს. ეინც აშინოვის თავე დაანებეს და გაიტყინენ, მიჰმართეს ადმირალს ობრის და სობოვეს დავეიფარე. ობოკის მთავრობა წინააღმდეგი არ არის, რომ რუსეთის სტრატეგობდნენ საფრანგეთის მიწა-წყალზე, მხოლოდ იმ პირობითი, რომ მტკიცდ შეასრულონ ყველა საქონი პირობანი, ან არა-და აბისინაში პირდაპირ. საელჩომ ისიც გამოუცხადა, რომ სუფხამდე ჩვენ ვადგიუყვართო. ამის გამო რუსეთის მთავრობას განზრახვა აქვს ვაგზავნოს მის სუფხში რუსეთის ფლოტის ავიცერი, რათა ოდესაში მოვიყვანო ყველა რუსნი, ეინც წამოვიდნენ იქიდან. რუსეთის მთავრობის აზრით, პასუხის გება საგალოში მომხდარის სისხლის ღვრისა აშინოვს უნდა დაეღოს ბრალად და იმეღა, რაც საგალოში მოხდა, არავითარს ვაგულენს არ იკონიებს რუსეთისა და საფრანგეთის დღევანდელს ურთიერთობაზე.

გუშინ წეროკლდნი სბორბინა დე პარამენტში დაიწყო ტრება იმ კომისიის, რომელმაც უნდა განიხილოს პროექტი არაყის სამეურნეო ხდის ვადღიერებისა. ეს პროექტი ბევრად განიხილეს იმ პროექტისაგან, რომელიც წარმან სახელმწიფოს იქმნა წარადგენილი სოფლის მეურნეთა და არაყის მხედლთა განსახლდელად. ამ კომისიაში, ფინანსთა და სახელმწიფო ქონებეთა სამინისტროს წარმომადგენელთა ვარდა, იღებენ მონაწილეობას ბევრნი მკობენ კანცლიკა, წარმომადგენელნი სოფლის მეურნეობისა და ღვინო არაყის მხედლნი.

ბმრლინი. აქ უყვამყოფილინი არიან, რომ სპორული დანიშნა გარემუ საქმეთა მინისტრად. იმერატორი და იმერატორიკა გუშინ სადღად იყენენ ელწ მუეალოეთან. სუფრა ვაშლილი იყო 37 კაციისათვის.

ბმლზაბი. რისტიჩა უარი სთქვა, კაბინეტს ვერ შევადგენო.

13 თებერვალი
ამბერაშრამი. ვაჭეთ „Гражданин“-ს გაუერთია, ეთიამ სახელმწიფო ბანკის მმართველად ნიშნავენ ი. გ. ქუკოკისს.

ბმრლინი. გერმანიის მართველობამ შეუკვეთა ავტორის თოვზანს 250,000 მალაზინის სისტემის თოვნი, რომლის სისტემის, რომელიც თოვზანამ გერმანიის უნდა ჩაბაროს 1890 წლის დამდევს, თუ ამ დროისათვის თოვზანა კიდევ 150,000 თოვს გადაეთებს, გერმანია ამავე მიიღებს.

ბმრლინი. გერმანიის მართველობამ შეუკვეთა ავტორის თოვზანს 250,000 მალაზინის სისტემის თოვნი, რომლის სისტემის, რომელიც თოვზანამ გერმანიის უნდა ჩაბაროს 1890 წლის დამდევს, თუ ამ დროისათვის თოვზანა კიდევ 150,000 თოვს გადაეთებს, გერმანია ამავე მიიღებს.

პეტერბურგის ბირება, 10 თებერ.

სახელი	მე. 2	მე. 3	მე. 4
ნუო-მანაინი ოქრო	—	—	7 46
ტამბურის გუმონები	—	—	149 1/2
მანაინის ვერცხლის ფული	—	—	1 09
5% პირველადი შინაგანის სესხის მომცემი ბილიტი	—	—	270%
— მეორისა	—	—	259 1/2
გირანდის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა	—	—	97 1/2
ქუთაისის ბანკისა	—	—	97 1/2
ტფილისის საერთოერო ნდობის საზოგადოებისა	83	—	—

საკალმდარი. ცნობანი
ქრისტეს აქედ ჩემი (1889) წელიწადი. მკვირის შექმნა 7397.
მე-2 კლინიკი ტიონი მე-14.
ანისი კორნიკიანი უნდა 481 წელი.
დაიწყო 1408 წ. და დაუდგა 1940 წ.
ანალინიკი ტიონი მე-4.
ამისი კორნიკიანი მე-45 წელიწადი. დაიწყო 1844 წ. და დაუდგა 2376 წ.

1889 წლის ზედ-ნაგება—6.
თებერვალი 28 დღით არის.

14 დედ სამამბათი. ღირსის მამისა ვეკმეტისა. კაოლი. წმ. ვალენტინისა. სო-მეს. მირქა ქრისტესი (ტიანდარადი). მამ-პაბა. მე-26 რიცხვი თოვისა ვეგად-დელ-აზიონისა, 1306 წ. ჰიეროსისა. —ჭეშარიტი მე-დღე 12—13. ტფილისში მე-აზიონისა 6—38, ჩაღის 5—43, ჩაღის 5—47, მივარე 27 დღისა.

15 დედ ოთხმამბათი. წმ. მოციქ. ან-სიო. კაოლი. წმ. ვალენტინისა. სო-მეს. მამ-პაბა. მამ-პაბა. მე-27 რიცხვი თოვისა ვეგად-დელ-აზიონისა, 1306 წ. ჰიეროსისა. —ჭეშარიტი მე-დღე 12—13. ტფილისში მე-აზიონისა 6—38, ჩაღის 5—43, ჩაღის 5—47, მივარე 27 დღისა.

16 დედ ნუთმამბათი. წმ. პავლინი და სი. კაოლი. წმ. იულიანისა. სი-მეს. წმ. ვალენტინისა. სო-მეს. მამ-პაბა. მამ-პაბა. მე-27 რიცხვი თოვისა ვეგად-დელ-აზიონისა, 1306 წ. ჰიეროსისა. —ჭეშარიტი მე-დღე 12—13. ტფილისში მე-აზიონისა 6—38, ჩაღის 5—43, ჩაღის 5—47, მივარე 27 დღისა.

ბამოსადარი ცნობანი

სახელი	მე. 2	მე. 3	მე. 4
1 თებერვლი 1 მარტად.	—	—	—
ეთიამ პური რუსული 1 გორ.	—	—	—
პური 1-ის ხარისხისა.	3 1/2	—	—
—	3	—	—
—	5	—	—
—	4	—	—
—	3 1/2	—	—
ჭეშარის მამის პურის ღებვა	—	—	—
1-ლის ხარისხისა	5	—	—
მე-2 ხარისხისა	4	—	—
მე-3 —	—	—	—
ძროხის ხორცი 1-ღის ხარისხისა.	9	—	—
—	8	—	—
სუკი	16	—	—
ცხვრის ხორცი 1-ღის ხარისხისა.	10	—	—
ღორის ხორცი	10	—	—
—	9	—	—

ბანსხალმანი

იესოე სოლაზა

ე. ივმერისა

და იისის

უვილის

სააპრო სახლში.

ამ საგალო სახლიდგან გზადგებინ აესლეულობას მათის იმპერატორების უმაღლესობის კარისათვისაც.

ადრესი: მოსკოვს. მისიციკი ქუჩაზედ, ობლიონის სახლში.

მსურველს ვაგზავნებ დიდ-მალ სურათებანი კატელოგი თსულულობისა: პოსტწიფლებისა, მინდვრისა, ვაინდისა და ვევილისა, თუ გზობტუანის 35 კაბ. ფოსტის მარგებით.

(15—12)

სსოვგო წასსქელი
ლიონთა საწმინდავად.
საუგეთსო დონისიძეება

ქიევის ქვეყნის ძირ-ზედ!

უმაგრესი დეპო იმყოფება სამხრეთ რუსეთისათვის მამა პეტრო გიკონიანის ოფისს.

ისიქება ვეგადგან.
მეორედველსა ესთხოვა, რომ უყრადღებ მიეცეთ ჩვენს ვიზიტსა და სადამოკო მარკას.

(26—9)

წმირა-კითხვის ბაჰამარსულამალ
სსოვგოებობის

წიგნო-საწყოებში

(Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка, № 109, 110)
ისიქება ყოველ ვარი წიგნები, რაც დღემდის დაბეჭდულა ქართულს ენაზე და განსხილად კიდევ მოიპოვება, და ვარდა ამისა ახლად შექმნილი წიგნები:
ქართული გრამატიკა, შედ. მან. კან. გენდია სრ. ქუთათულები-საგან. 40

საქართველოს კალენდარი, გუნიასა. 45
კრებული არითმეტიკული ამოცანებისა, რ. ვაჟასულისა . . . 40
ანბანი კანაზე საყურე, გ. ტატიშვილისა 20
დღეთი ალბანი მწილი-ჯანდირი, ა. ფურცელისა 10
ქალაქებანი და მამულეებანი ამბროსი სერესელისა, ალექსანდრე ეპისკოპოსის გამოცემა 50
მარინე, ისტორიული მოთხრობა გუნიასი 30
საბა-სულხან ორბელიანის ლექსიკონი, ალექსანდრე ეპისკოპოსის გამოცემა 3
სამა-თლის წიგნი ვასტანგ რეულ-მღებელისა (რეულს ენაზე) 3 50
ვახის ობი 10
ლოცვანი, დამაშამის 30
სიკვდილი მართლისა, ზნა-ტული პილატს მუელისა წა-

რელითაგან მეგობარ ქალთან. 5
ტიბიკონი, რ. სულხანისა 1
სახანაწილო, ნ. ნიკოლაძისა. 40
საქართველოს მეფეებზე, გულისა მუელისა 15
გულივერის მოგზაურთა 50
სოკრატის ცოლი, ვიარგე წიგნისა, მერე გამოცემა ს. ჭაჭიანისა 20
ხუთი ამბავი, საყურადღებო ამბავი. ფრანგულადმ გადმოღებულა სწ. თუხანაშვილისა მიერ. 15
ქალაქებანი ვაბრელ ეპისკოპოსის 1 ნაწ. 1 50
II ნაწ. 1 50
მუნების მოკლენანი, ს. მესტიას შიგნისა 15
დარიცხვა, თუ როგორ უნდა მოუვარდნენ ბოძე-მწიფარი ყმაწვილსა, ვადმოკეთებელი ივ. კვიციანის მიერ. 5

ქაჰასისის სამეურნეო საზოგადოების

ტფილისის პალესტრისა და სსწავლებელში

თეიქება სსწავ-და სსწავ ხალისს, ოთახის მისაწობელი და ევევილის მტენარნი. ეს მტენარნი დარგულაა ერთის წლიდგან ოგ წლამდე. (10—3)

დამაკებულის შესახვევ ნეთთა უმთავრესი საწყოები

საგალო სახლის

ალმასანდრა ვენსელისა.

ს. პეტერბურგს, ვასხანს ქუჩას, სახლი № 3, ზამინის ვაირო ქუჩ. პირდაპირ.

ისიქება სსწავ-და-სსწავ შესახვევ მამას, იუტა, ზღისა და წიგნები საწარი, ბინტოვი, მარლი (ოლიფორმისა, სულგისა, ვარაოდისა და სსწავ), პანდუკები, ახანგევი, სსწავ-და-სსწავ სადისტიკო იარაღი და მისწავლობანი, რუხისი გუთნილენა, კლინიკები, ტრამპეტები, პედიკურ-პარტიკი და სსწავანი. (3—3)

„ივერია“

1889 წ. 1-ის იანვრიდამ გამოვა ყოველ-დღე ვარდა იმ დღეებისა, რომელნიც შედ მოსდევს კვირა-უკლებს.

ფ ა ს ი:

დღე	მთვით	მ. 2	მ. 3	მ. 4	მ. 5	მ. 6		
12	თეთი	10	3	—	6	თეთი	6	მ. 1
11	—	9	50	5	—	5	25	—
10	—	8	75	4	—	4	75	—
9	—	8	—	3	—	3	50	—
8	—	7	25	2	—	2	75	—
7	—	6	50	1	—	1	50	—

საზოგადოებრივი დახმარებელი ეთიება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთ „ივერია“ მთელის წლით დათმობთ 8 მან. ტფილისის ვარდ მსოფიეთი უნდა დახმარან ვაჭრთა შემდგომს ადრესით: Тифлисъ. Въ редакци газетъ „ИВЕРИЯ“.

თუ ტფილისში დაკვეთილი ვაჭეთი ტფილისის ვარდმე ადრესზედ შესვალა ეინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სსწავ ყოველის ადრესს „ივერია“—40 კაბ.

თუ თოვის განმავლობაში დაიკეთა ეინმე ვაჭეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემდგარს თოვის პირველ დღემდე ვაჭეთი ეინმე. განსტადებანი მიიღებენ ვაჭეთის რედაქციაში.

ფასი ბანსხალმანის დამგვრისათვის:
ა) მეთათე გვერდელ თითოეურ სტრატეჟისა 8 კაბ. პირველსე—16 კაბ. ბ) სრული შესახვევლი გვერდი 30 მსათი, სოლო პირველი გვერდი—60 მსათი. რიცხვი სტრატეჟისა გამოახანარება იმის ვაჭლობასდ, რამენს ადგელსდ დაუბრეს 25 ასო ვაჭეთის ტესტისა.

ცელ-ნაწერი და სხვაგვარი დანიშნული წიგნები (ორკრამონდენციები) რედაქციის სახელმძღვანელო უნდა გამოგზავნოს. მიღებული ცელ-ნაწერები, ანუ სსწავთი წიგნები, თუ საბოლოო მონიშნეს, ან შემწოდდებულ, ან შესწორებულ ექნება, არ-დასაბეჭდეს ხელ-ნაწერს, თუ ერთს თოვის განმავლობაში პატრონებმა არ მოიხიბეს, მერე რედაქციას ვეღარ მოსთხოვენ.

არა-გვარს მიწერ-მოწერას არ დასაბეჭდოს ხელ-ნაწერებისა და წიგნებისა შესახვევ რედაქცია არა გასრულებული. პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თოვისუფელ ექნება ყოველ დღე, ვიარაგებების ვარდა, პირველ საათიდან სამს საათამდე და სადამობით 7-დამ 8 საათამდე. რედაქცია იმყოფება ფრეინის ქუჩას, სახლი ბასტამოვისა, № 5.